

Šoškić: Ne postoji idealan režim kursa

Sadašnje rešenje optimalno

Beograd

Postojeći režim kursa u Srbiji predstavlja najmanje loše rešenje u sadašnjim ekonomskim okolnostima, a uvođenje fiksnog kursa prouzrokovalo bi u zemlji dodatne probleme, ocenili su u petak ekonomski stručnjaci u izjavama Tanjugu. Direktorica Centra za visoke ekonomske studije i bivša guvernerka NBS Kori Udovički ocenila je da u trenutnim okolnostima ne bi bilo mudro za Srbiju da prelazi na fiksni kurs. „Da li može sadašnji režim rukovođeno plivajućeg kursa da se poboljša, mislim da o tome vredi razgovarati, istakla je Udovički. Ne mislim ni da je fiksni kurs apsolutna anatema, on može da se uvede zajedno sa vrlo ozbiljnim i dubokim reformama u shvatanju kako se vode ekonomske politike, ali to trenutno nije na vidiku“, rekla je.

Profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu i bivši guverner NBS Dejan Šoškić ocenio je da je za Srbiju 2008. godine izabran teoretski ispravan model kursa - onaj koji bi trebalo da u našim uslovima ima više prednosti nego nedostataka. On je istakao da se režim kursa često postavlja kao pitanje koje će bitno uticati na rešavanje ozbiljnih privrednih problema u zemlji, dok je za uspešne i zemlje koje su konkurentne na međunarodnom tržištu, mnogo manji problem koji režim deviznog kursa imaju. Šoškić je istakao da koji god režim kursa zemlja izabere, on nije idealan, posebno za zemlje u razvoju sa čitavim niz osetljivosti, proisteklih iz čestog korišćenja stranih valuta u domaćem sistemu. Često su obaveze kako građana, tako privrede, banaka, pa i države, u deviznom znaku, i tu se kreira čitav niz potencijalnih rizika i o njima moramo vo-

diti računa kada se bira devizni režim, naveo je on ističući da je manji stepen nestabilnosti na deviznom tržištu bolji za držanje tih rizika pod kontrolom. „S druge strane, ukoliko imamo inflaciju i relativno stabilan kurs, onda smo na onoj putanji koju smo imali 2000-ih godina, a to je da dolazi do realnog, a ponekad i nominalnog jačanja dinara, i u situaciji kada je inflacija u našoj zemlji znatno veća nego u Evrozoni, to dugoročno kreira situaciju u kojoj će srpska privreda teže da izvozi i potrošači da troše više uvoznih proizvoda“, rekao je Šoškić. „To nije dobro niti za privredni rast, niti za zaposlenost i dugoročno te posledice već sada osećamo po pitanju naše privredne strukture, stepena nezaposlenosti i uopšte privrednih performansi naše zemlje“, naveo je.

Profesor Ekonomskog fakulteta Jurij Bajec mišljenja je da postojeći način vođenja deviznog kursa najbolji, odnosno najmanje loš, a da bi prelazak na fiksni mogao da stvori nove probleme. „Uveren sam da je najbolji ili najmanje loš način vođenja kursa, ovakav kakav je sad. Drugim rečima, da to bude jedan fluktuirajući, usmereni devizni kurs gde se uvažava u najznačajnijoj meri odnos ponude i tražnje za devizama, jer time imate u rukama snažnu polugu monetarne i devizne politike kojom možete da olakšate stabilizaciju nekih procesa“, rekao je Bajec. On je naveo da bi fiksni kurs mogao da izazove dodatne probleme kada je u pitanju potražnja za devizama i da bi se moglo doći u situaciju da se stvori dvojni kurs - zvaničan i crni devizni kurs. „Pitanje kursa mora uvek biti povezano sa razvijenošću jedne ekonomije i kvaliteta privrede i način na koliko jedan ili jedan ili

drugi model regulisanja kursa pomaže rešavanju osnovnih ekonomskih problema“, rekao je Bajec. On je podsetio na činjenicu da je Srbija zemlja koja još uvek mnogo više uvozi nego izvozi i ima minuse u tekućim plaćanjima sa inostranstvom, ali da ima solidne devizne rezerve, koje bi uskoro mogle da počnu da se troše i da zbog toga ne može da dozvoli prelazak na fiksni kurs. Bajec je ukazao i na to da tokom pregovora sa MMF-om, u kojima je i sam učestvovao, nikada nije bila sporna politika kursa i da je vladao stav da je to najbolje praktično rešenje za zemlju koja se nalazi u takvim ekonomskim uslovima u kakvim je Srbija.

Ekonomista Ljubomir Madžar ocenio je da u ovoj situaciji najboljeg rešenja u pogledu režima kursa nema zato što je dinar bio precegnjen čitavih deset godina, i duže, i zbog toga je napravljen ogroman debalans u našem platnom bilansu. „Istovremeno su se privredni subjekti prilagodili tom precegnenom deviznom kursu, zadužili se veoma mnogo, tako da s jedne strane uz taj kurs Srbija ne može da se nada da će povećati izvoz, a bez toga nema održivog razvoja“, rekao je Madžar. On je ocenio da je slabljenje dinara potrebno, ali je, takođe, i veoma rizično, i za mnoge pogubno, posebno za zadužene u stranoj valuti, koji bi u slučaju većeg slabljenja mogli da padnu u vrtlog nesolventnosti i dobar deo privrede mogao bi da odumre. „To je ona delikatna situacija u kojoj smo se našli - imamo nekoliko mogućnosti delovanja, ali nijedna od tih alternativa nije dobra i to biva kad se dugo vremena vodi pogrešna politika, onda se dolazi u situaciju - šta god preduzeli, nastradaćete“, zaključio je Madžar. Tanjug